

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร. อิศระ นิตินันท์ประภาส ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๔/๒๕๔๒

วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๒

เรื่อง ศาลแขวงนครสวรรค์ส่งความเห็นของกลุ่มความซึ่งโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้
บังคับแก่คดี ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

ศาลแขวงนครสวรรค์ได้ส่งความเห็นของกลุ่มความในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๑๓/๒๕๔๒ ซึ่งโต้แย้ง
ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มายังศาลรัฐธรรมนูญ
เพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย^(๑) ซึ่งมีรายละเอียด
เกี่ยวกับข้อโต้แย้งดังกล่าว ดังนี้

นางบังอร สกลวิทยานนท์ ในฐานะส่วนตัวและในฐานะประธานกรรมการสุขาภิบาลช่องแค
อำเภอตากดี จังหวัดนครสวรรค์ ได้ยื่นคำร้องต่อศาลแขวงนครสวรรค์มีใจความว่า นายสมเกียรติ คงทิม
ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสุขาภิบาลช่องแค อำเภอตากดี จังหวัดนครสวรรค์ พร้อมกับผู้ร้องเมื่อวันที่
๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๑ และได้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเรื่อยมา เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๒ นายสมเกียรติ
คงทิม ได้อุปสมบทเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนาที่วัดพุซ่างล้ง ตำบลห้วยหอม อำเภอตากดี จังหวัด
นครสวรรค์ ซึ่งเป็นเหตุให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการสุขาภิบาลตามพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๔๕๕
มาตรา ๑๐ (๔) แต่ นายสมเกียรติ คงทิม ก็ยังคงปฏิบัติหน้าที่กรรมการสุขาภิบาลเรื่อยมาโดยไม่มีอำนาจ
นางบังอร สกลวิทยานนท์ จึงยื่นคำร้องต่อศาลแขวงนครสวรรค์เพื่อมีคำสั่งให้ นายสมเกียรติ คงทิม
พ้นจากตำแหน่งกรรมการสุขาภิบาลช่องแค อำเภอตากดี จังหวัดนครสวรรค์ ศาลแขวงนครสวรรค์
รับคำร้องและนัดไต่สวนคำร้องในวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๒ ในวันไต่สวน นายสมเกียรติ คงทิม
ได้ยื่นคำคัดค้านต่อศาลแขวงนครสวรรค์มีใจความว่า การที่ผู้คัดค้านอุปสมบทก็เพื่อแก้บนให้กับบิดา
ของตนซึ่งถูกคนร้ายลอบใช้อาวุธปืนยิงจนได้รับบาดเจ็บสาหัส ผู้คัดค้านได้บนบานไว้ต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่า
หากบิดาของตนไม่เป็นอันตรายถึงชีวิต ผู้คัดค้านจะอุปสมบทให้ ซึ่งต่อมาขณะที่ผู้คัดค้านกำลังดำรง
ตำแหน่งเป็นกรรมการสุขาภิบาลช่องแค บิดาของตนได้รอดชีวิตมาได้ ผู้คัดค้านจึงได้อุปสมบทเป็นการ

(๑) ส่งมาตามหนังสือกระทรวงยุติธรรม ที่ ขธ ๐๒๐๑/๑๐๒๐๖ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๒

แก่นบนเพียงระยะเวลาสั้นๆ อันเป็นการแสดงถึงความกตัญญูรู้คุณต่อบิดาผู้ให้กำเนิด การที่ผู้ร้องกล่าวอ้างในคำร้องว่า การอุปสมบทของผู้คัดค้านทำให้ผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่งกรรมการสุขาภิบาลช่องแค ตามพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๑๐ (๔) นั้น ข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะการที่จะเข้าข่ายพ้นจากตำแหน่งกรรมการสุขาภิบาลตามบทบัญญัติดังกล่าว จะต้องเป็นการลาไปอุปสมบทเป็นเวลานานจนไม่สามารถจะมาปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งกรรมการสุขาภิบาลได้ และทำให้กิจการสุขาภิบาลเกิดการเสียหายโดยตรง แต่กรณีของผู้คัดค้านเป็นการไปอุปสมบทเพื่อแก่นบนในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งได้รับความยินยอมจากกรรมการสุขาภิบาลและผู้ร้องแล้ว ผู้ร้องและกรรมการสุขาภิบาลอื่นก็ยินยอมให้ผู้คัดค้านดำเนินการในกิจการของสุขาภิบาลช่องแคตลอดมา โดยไม่เคยโต้แย้งหรือคัดค้านแต่ประการใด นอกจากนี้ การที่ผู้ร้องอ้างว่าผู้คัดค้านขาดจากการเป็นกรรมการสุขาภิบาล ตามพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๑๐ (๔) นั้น พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวก็ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๘ กล่าวคือ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า

“การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมีได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

ฯลฯ”

และมาตรา ๓๘ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติว่า

“บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนบัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในการใช้เสรีภาพดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใดๆ อันเป็นการรอนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควรมีควรได้เพราะเหตุที่ถือศาสนา นิกายของศาสนา ลัทธินิยมในทางศาสนา หรือปฏิบัติตามศาสนบัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือแตกต่างจากบุคคลอื่น”

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้คัดค้านจึงขอให้ศาลยกคำร้องของผู้ร้อง

นางบังอร สกลวิทยานนท์ ผู้ร้องได้ยื่นคำแถลงต่อศาลแขวงนครสวรรค์ มีใจความว่า รัฐให้สิทธิเสรีภาพแก่บุคคลในการนับถือศาสนา และการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตนได้ และ

ตามพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๔๕๕ มาตรา ๑๐ (๔) ผู้ที่ขาดคุณสมบัติในการเป็นกรรมการสุขาภิบาล คือ ภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช มิใช่เป็นการห้ามมิให้บุคคลนับถือศาสนา หรือลัทธิแต่อย่างใดเพียงแต่เป็นการกำหนดคุณสมบัติของกรรมการสุขาภิบาลเท่านั้น ดังนั้น พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๔๕๕ มาตรา ๑๐ (๔) จึงไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๘ แต่อย่างใด ขอให้ศาลงดพิจารณาในประเด็นดังกล่าวและดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในประเด็นอื่นๆ ต่อไป

ศาลแขวงนครสวรรค์พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อคู่ความโต้แย้งกันว่าพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๔๕๕ มาตรา ๑๐ (๔) ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๘ จึงให้ส่งความเห็นของผู้คัดค้านต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ

พิจารณาแล้วเห็นว่า การส่งความเห็นของคู่ความต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าวข้างต้น เป็นไปตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ จึงเห็นควรรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัยและแจ้งให้ผู้ร้องและผู้คัดค้านทราบและให้โอกาสชี้แจงเป็นหนังสือ

นางบังอร สกลวิทยานนท์ ในฐานะประธานกรรมการสุขาภิบาลช่องแค ได้มีหนังสือเสนอความคิดเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ มีใจความว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๔๕๕ ยังคงบังคับใช้ เพราะมีบทเฉพาะกาลกำหนดระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงในส่วนที่บทบัญญัติไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญบางประเด็น นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ให้ศาสนากับการเมืองแยกออกจากกันโดยเด็ดขาด ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง การปกครอง เช่น พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยส่วนใหญ่กำหนดไว้ว่าสมาชิกคนใดเป็นพระภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช จะต้องขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกโดยทันที

ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีการตราพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป^(๒) และมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติ

(๒) พระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๕ ก วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒

สุขาภิบาล พ.ศ. ๒๔๕๕ พระราชบัญญัติสุขาภิบาล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๑ และพระราชบัญญัติสุขาภิบาล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๘ นอกจากนี้ มาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้บรรดาสุขาภิบาลที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีฐานะเป็นเทศบาลตำบลตามกฎหมาย ว่าด้วยเทศบาลในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ อนึ่ง มาตรา ๕ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้กรรมการสุขาภิบาล ซึ่งได้รับเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นสมาชิกสภาเทศบาลของเทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลนั้นจนกว่าจะครบวาระที่เหลืออยู่เดิมของกรรมการสุขาภิบาลนั้น

โดยที่พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๔๕๕ ได้ถูกยกเลิกและสุขาภิบาลช่องแคได้เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลไปแล้ว ทั้งนี้ โดยผลของพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงมีปัญหาวาสาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยประเด็นตามคำร้องต่อไปหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า คำสั่งของศาลแขวงนครสวรรค์ในคดีนี้ย่อมมีผลต่อการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลของผู้คัดค้านตามมาตรา ๕ ของพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลรัฐธรรมนูญจึงต้องพิจารณาวินิจฉัยข้อโต้แย้งของคู่ความในคดีดังกล่าวซึ่งเห็นว่า มาตรา ๑๐ (๔) ของพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๔๕๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญจนเสร็จ เพื่อศาลแขวงนครสวรรค์จะได้พิจารณาคดีและมีคำสั่งต่อไป

ตามคำร้องดังกล่าว มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า มาตรา ๑๐ (๔) ของพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๔๕๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๘ หรือไม่

พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๔๕๕ มาตรา ๑๐ บัญญัติว่า “กรรมการสุขาภิบาลตามความในมาตรา ๗ (๔) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑)

(๒)

(๓)

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล

ฯลฯ”

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ มาตรา ๒๑ บัญญัติว่า “ผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คือ

(๑)

(๘) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๘ (๑) (๒) (๓) หรือ (๕)

ฯลฯ”

มาตรา ๑๘ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ

(๑)

(๒)

(๓) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

ฯลฯ”

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๑๐ (๔) ของพระราชบัญญัติสภาภิบาล พ.ศ. ๒๔๕๕ ประกอบกับ บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า กรรมการสภาภิบาลซึ่งได้รับเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อเป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ กฎหมายห้ามกรรมการสภาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้งมีฐานะเป็น ภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

โดยที่การห้ามกรรมการสภาภิบาลเป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช ตามมาตรา ๑๐ (๔) ของพระราชบัญญัติสภาภิบาล พ.ศ. ๒๔๕๕ เป็นการกำหนดเงื่อนไขในการดำรงตำแหน่งของผู้ได้รับ มอบหมายให้ปฏิบัติภารกิจทางการเมืองท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับหลักกฎหมายมหาชน ดังนั้น ในเบื้องต้นนี้ จึงขอนำหลักกฎหมายมหาชนซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้มากล่าวเพื่อประโยชน์ในการวินิจฉัยประเด็นตามคำร้อง

ในประเทศภาคพื้นทวีปยุโรปซึ่งมีการแบ่งแยกกฎหมายเอกชน และกฎหมายมหาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศฝรั่งเศส มีความคิดเห็นโดยทั่วไปว่า ผู้ที่ได้รับมอบภารกิจทางการเมือง (MANDAT POLITIQUE) จะปฏิบัติภารกิจดังกล่าวและปฏิบัติหน้าที่การงานใดๆ ที่อาจทำความเสียหายแก่ภารกิจทางการเมืองที่ได้รับมอบหมายในขณะเดียวกันไม่ได้ ดังนั้น กฎหมายจึงห้ามผู้ได้รับมอบภารกิจเช่นนั้น ปฏิบัติหน้าที่การงานบางอย่างที่ระบุไว้ การห้ามเช่นนี้เรียกตามศัพท์กฎหมายมหาชนฝรั่งเศสว่า “แองกอมปาติบิลิต่” (INCOMPATIBILITE) ^(๓) ตัวอย่างในเรื่องนี้ก็คือ รัฐธรรมนูญสาธารณรัฐฝรั่งเศส

(๓) คำว่า “INCOMPATIBILITE” แปลเอาความเป็นไทยได้ว่า “สภาพของหน้าที่การงานที่เข้ากันไม่ได้กับหน้าที่ การงานอื่น” แต่ตามความหมายที่ใช้ในทางกฎหมายมหาชนฝรั่งเศส คำนี้หมายถึงการห้ามผู้ได้รับมอบภารกิจทาง การเมืองปฏิบัติภารกิจนั้นและปฏิบัติหน้าที่การงานอื่นในขณะเดียวกัน

ค.ศ. ๑๙๕๘ มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง ห้ามรัฐมนตรีปฏิบัติภารกิจของสมาชิกรัฐสภา หน้าที่การงานทั้งหลายในการเป็นผู้แทนทางวิชาชีพระดับชาติ หน้าที่การงานทั้งหลายของข้าราชการประจำ หรือกิจกรรมทางวิชาชีพทั้งหลาย ^(๔)

ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ได้รับมอบภารกิจทางการเมืองท้องถิ่นนั้น ประมวลกฎหมายการเลือกตั้งของฝรั่งเศส (LE CODE ÉLECTORAL) ห้ามสมาชิกสภาเทศบาลคนหนึ่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลหลายแห่งในขณะเดียวกัน และห้ามสมาชิกสภาเทศบาลดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด (PRÉFET) ผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด (SOUS - PRÉFET) เลขานุการสำนักงานผู้ว่าราชการจังหวัด (SECRÉTAIRE GÉNÉRAL DE PRÉFECTURE) และเป็นข้าราชการตำรวจประจำการ ^(๕)

การห้ามผู้ได้รับมอบหมายภารกิจทางการเมืองปฏิบัติหน้าที่การงานบางอย่าง (INCOMPATIBILITÉ) มีผลในทางกฎหมายแตกต่างจากการขาดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง (INÉLIGIBILITÉ) กล่าวคือ การขาดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นเหตุให้การเลือกตั้งเป็นโมฆะ แต่การห้ามผู้ได้รับมอบภารกิจทางการเมืองปฏิบัติหน้าที่การงานบางอย่างที่กฎหมายระบุไว้ (INCOMPATIBILITÉ) ไม่เป็นเหตุให้การเลือกตั้งเป็นโมฆะ แต่มีผลในทางกฎหมายว่าผู้ได้รับเลือกตั้งต้องเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างภารกิจทางการเมืองที่ได้รับมอบหมายและหน้าที่การงานที่ต้องห้าม กล่าวคือ ถ้าต้องการปฏิบัติภารกิจทางการเมืองที่ได้รับมอบหมาย ก็ต้องไม่ปฏิบัติหน้าที่การงานที่ต้องห้ามตามกฎหมาย และในกรณีที่ปฏิบัติหน้าที่การงานที่ต้องห้ามอยู่แล้วก่อนได้รับเลือกตั้ง ก็ต้องยุติการปฏิบัติหน้าที่นั้นเมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้ว แต่ถ้าต้องการปฏิบัติหน้าที่การงานที่ต้องห้าม ก็ต้องไม่ปฏิบัติภารกิจทางการเมืองที่ได้รับมอบหมาย

ทฤษฎีกฎหมายมหาชนไม่ถือว่า การห้ามผู้ได้รับมอบหมายภารกิจทางการเมืองปฏิบัติหน้าที่การงานที่ต้องห้าม (INCOMPATIBILITÉ) เป็นการจำกัดหรือรีดถอนสิทธิเสรีภาพของบุคคล เพราะผู้ได้รับมอบหมายภารกิจทางการเมืองมีสิทธิตัดสินใจโดยเสรีในการเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างการปฏิบัติภารกิจทางการเมืองที่ได้รับมอบหมาย และการปฏิบัติหน้าที่การงานที่ต้องห้ามนั้น

(๔) รัฐธรรมนูญสาธารณรัฐฝรั่งเศส มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “หน้าที่การงานของสมาชิกแห่งรัฐบาล เข้ากันไม่ได้ (INCOMPATIBLE) กับการปฏิบัติภารกิจของสมาชิกรัฐสภา หน้าที่การงานทั้งหลายในการเป็นผู้แทนทางวิชาชีพระดับชาติ และหน้าที่การงานของข้าราชการประจำ หรือกิจกรรมทั้งหลายทางวิชาชีพ

(๕) ANDRÉ DE LAUBADÈRE, DROIT ADMINISTRATIF, SEPTIÈME ÉDITION, 1976, L. G. D. J., P. 169

เมื่อได้ทราบหลักกฎหมายมหาชนที่เกี่ยวข้องแล้ว จะได้วินิจฉัยว่ามาตรา ๑๐ (๔) ของพระราชบัญญัติสุขภาพภิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๘ หรือไม่

มาตรา ๑๐ (๔) ของพระราชบัญญัติสุขภาพภิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นบทบัญญัติที่ห้ามกรรมการสุขภาพที่มาจากการเลือกตั้งปฏิบัติภารกิจทางการเมืองท้องถิ่นและปฏิบัติกิจของภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช ในขณะเดียวกัน ดังนั้น ตามนัยของบทบัญญัติดังกล่าว กรรมการสุขภาพจึงต้องเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างการปฏิบัติภารกิจทางการเมืองท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายจากราษฎร และการปฏิบัติกิจของภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช กล่าวคือ ถ้าต้องการปฏิบัติภารกิจทางการเมืองท้องถิ่นต้องไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งกรรมการสุขภาพ ถ้าต้องการปฏิบัติกิจของภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งกรรมการสุขภาพ ก็มีสิทธิอุปสมบทเป็นภิกษุ สามเณร หรือเป็นนักพรต นักบวชได้ แต่ต้องพ้นจากการเป็นกรรมการสุขภาพ การห้ามกรรมการสุขภาพเป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช ตามบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นจึงสอดคล้องกับหลักกฎหมายมหาชนซึ่งห้ามผู้ได้รับมอบหมายภารกิจทางการเมืองปฏิบัติหน้าที่การงานที่อาจทำความเสียหายแก่การปฏิบัติภารกิจนั้นในขณะเดียวกัน (INCOMPATIBILITÉ) ดังกล่าวแล้วข้างต้น และไม่เป็นการจำกัดหรือริดรอนเสรีภาพของบุคคล ฉะนั้น มาตรา ๑๐ (๔) ของพระราชบัญญัติสุขภาพภิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๘ ทั้งไม่มีกรณีที่ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๕ ของรัฐธรรมนูญ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้นนี้ จึงวินิจฉัยว่า มาตรา ๑๐ (๔) ของพระราชบัญญัติสุขภาพภิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ ไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรา ๓๘ และมาตรา ๒๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ศาสตราจารย์ ดร. อิศสระ นิติทัณฑ์ประภาศ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ